

V. tábla, VI. tábla, VII. tábla, Ut-kaparó ház. — Kiejtési megjegyzések: A *Félvégi, Alvégi* é- s változatban is megvan, l. 68., 321. A *Laskó* névben a rövid o- s változat is társadalmi érvényű; l. 133, 306. — K.: 1885.

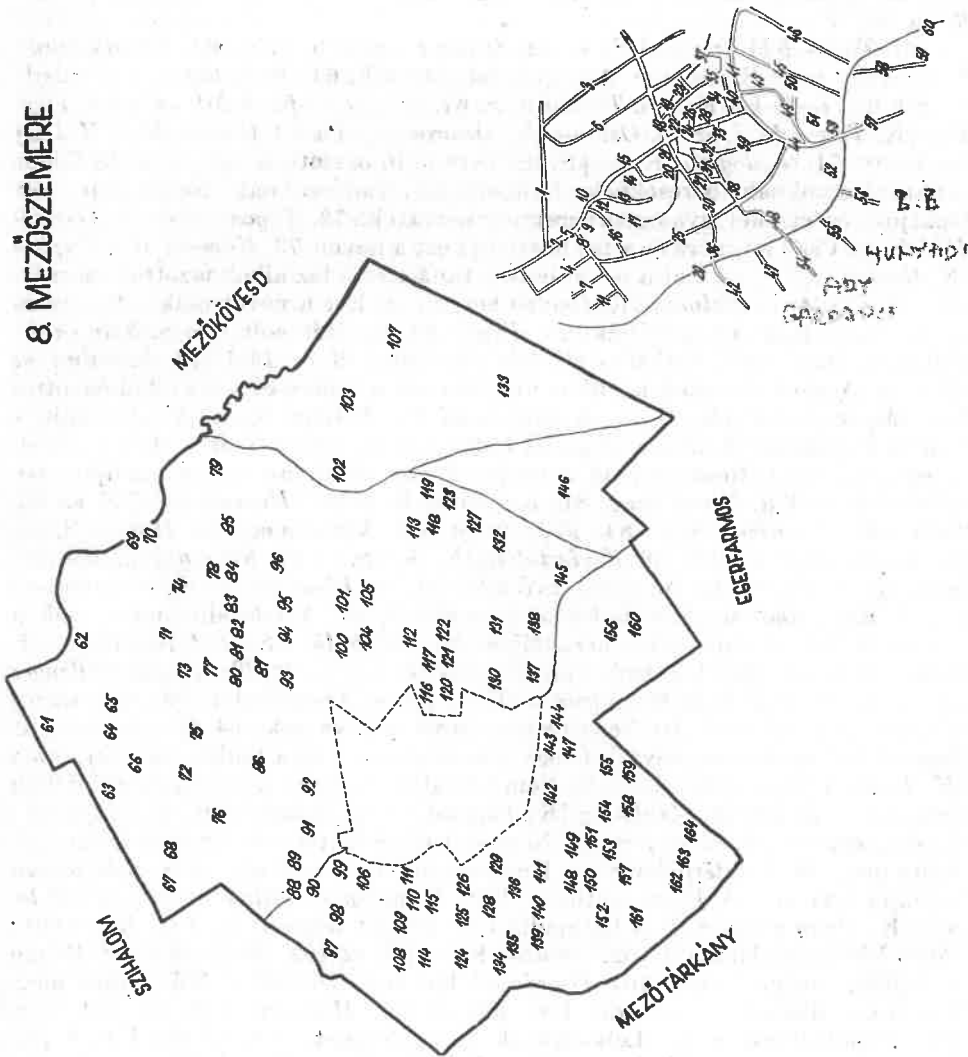
Gyűjtötték: Pelle Béláné tanár, Rózsahegy Józsefné tanító, Sziklai János tsz nyugdíjas, Nagy Ágnes, Mezei Judit, Nagy Gabriella, Kovács Erika tanulók. — Adatközlők: Antal János 70, Antal Sándor dobre 79, Gál János 55, Gulyás Sándor 75, Kovács János 60, Perge Sándorné 61, Pethő Lajos 71, Sziklai János 65. é.

8. MEZŐSZEMERE

Szēmēre, -én, -rű, -re, -i [P. Szemere K. Borsodszemere]. — T: 2151 ha, L: 2165. — P. szerint: „névét az öregek szerint egykori földes úrtól, melynek birtoka volt, Szemerének hivatott, nyerte”.

1. *Bēntelek* [Dózsa György u, Rákóczi u, Május 1 u] Fr 2. *Csinát út*: *Fő út* [Szabadság út] Ú 3. *Bēntelek*: *Rákóczi út* [Rákóczi u] Ú 4. *Mucu közik*: *Telep* [Rózsa u] U. Az utca egyik lakójának ragadványnevééről. 5. *Miskakocsmá*: *Kis-kocsmá* Italbolt 6. *Kertek ajja* [Partizán u] U 7. *Telep*: *Akácfa utca* [Akácfa u] U 8. *Híg sor* [Bem apó u] U. Földútja esős időszakban járhatatlan, sártengerré válik. 9. *Pipi házok* Ház 10. *Fahíd*: *Fojás-híd* Híd. A Bene-árok északi szakaszának: a Folyásnak a hídja. 11. *Telep*: *Bocskai utca* [Bocskai u] U 12. *Orosz kútjok* Közkút 13. *Csaba* [Szabadság út] Ú 14. *Kisbót* Vegyesbolt 15. *Félvég* [Vöröshadsereg útja] Ur, Fr. A falu északi része. A Május 1 út választja el az Alvégtől. 16. *Kis-lapos* [Kossuth Lajos u] U 17. *Fojás* [Bene árok] Á. A községet átszelő vízlevezető csatorna északi részének neve. 18. *Bēntelek* [Május 1 út] Ur. Az út keleti része. 19. *Szent köz*: *Pósta köz* [Petőfi u] Zsákutca. Az utca végén levő ház a katolikus egyház tulajdona volt, ebben az épületben működtek az egykori katolikus ifjúsági szervezetek (KALOT, KALÁSZ). A fenti épületben ma postahivatal van. 20. *Kis köz* [Béke u] U 21. *Napközi* [Napköziotthon] Ház 22. *Liga* Egészség ház 23. *Pósta* Hivatal 24. *Kőhíd* Híd. A Bene-árok fölött épült. 25. *Híg sor*: *Kosút utca* [Kossuth Lajos u] U. Sáros. 26. *Úttörő-ház* [Úttörőotthon] Ház 27. *Község háza* [Tanács háza] Hivatal 28. *Szertár* [Tűzoltó-szertár] Ház 29. *Cigányok*: *Rimapart* [Rimapart] Fr. Ezt a patakparti településrészt cigányok lakják. 30. *Híg sor*: *Május út* [Május 1 út] Ur 31. [Damjanich u] U 32. *Bót*: *Kultúr*: *Kultúrotthon* ÁFÉSZ vegyesbolt, italbolt és kultúrház 33. [Dobó Katalin u] U 34. *Alvég* [József Attila u] U 35. *Kuri közik*: *Alvég* [Árpád u] U. Az utcában lakó család ragadványnevééről. 36. *Cigányok hídja*: *Tárkányi-úti-híd* Híd 37. *Bene* [Bene árok] Á. A csatorna délkeleti része. Ez viszi le a falu vizét. 38. *Temető út* [Temető u] U 39. *Posta köz* [Széchenyi u] U. Az 1950-es évek elejéig az utcában volt a posta. A templom szomszédságában, az 1. számú ház alapítása közben sírokat tártak fel. A temetkezések ideje kb. a múlt század végére tehető. 40. *Kis-piac* Köztér. Soha nem volt ez árusítóhely. 41. *Téesz útja* Ú. A tsz-központ és az egyik üzemegeység, a Csőke-tanya között épült. 42. *Tárkányi út*: *Újtelep* [Tárkányi út] Ú 43. *Öreg-kastéj* [Dózsa Termelőszövetkezet Központja] Ház 44. *Alvég*: *Csinát út* [Vöröshadsereg útja] Ur, Fr 45. *Kastéj kert* [Bercsényi u] U. A Mocsáry birtokos család vadaskertje volt, mely a régi és új kastélyt vette körül. Az idős fákból álló szép park elpusztult. 46. [Köl-

8. MEZŐSZEMERE

csey Ferenc u] U 47. Újtelep [Gárdonyi Géza u] U 48. [Arany János u] U 49. Ládás kert [Somogyi Béla u] U 50. Új-kastély Bölcsőde. A Mocsáry család újabb; földszintes kastélya. 51. Ládás kert Óvoda 52. [Hársfa u] U 53. Farmosi-úti-híd Híd 54. Újtelep [Ady Endre u] U 55. Újtelep [Hunyadi u] U 56. Újtelep [Bartók Béla u] U 57. Farmosi út : Újtelep [Farmosi út] U 58. Újtelep [Jókai u] U 59. Rimán túl : Újtelep Fr. A volt Mocsáry birtokból osztottak itt házhelyeket a felszabadulás után. Ez a legfiatalabb település. 60. Rima [P. K. Rima pa] Pa.

61. Tagos-dőlő [K. ~] S, sz 62. Ostoros menti S, r, sz 63. Tücski-tanya S, sz. Nagy része Szihalomé. A tanyát lebontották. 64. Boda-tag S, sz. Családnévről. 65. Boda-kút Kú 66. Tücski S, sz 67. Kis Mari-fenek Mf, sz, r 68. Tag-dőlő [K. Tagos d] S, sz 69. Ostoros [K. Ostoros pa] Pa 70. Ostoros-híd : Híd Új építmény. 71. Gyalogtag [K. ~] S, sz. 1848 után osztottak egy-egy hold földet a napszámosoknak, béreseknak, halászoknak, vadászoknak. Nekik nem volt fogatjuk, ezért őket gyalogembereknek nevezték. 72. Tagos-tengér és Kérészt-dőlő. S, sz. Csak a tanács és a tsz használja ezt a nevet. 73. Kövesdi út és Paptag [K. Gyalog tag] S, sz. Ezt a nevet csak a tanács és a tsz alkalmazottai használják. 74. Gyalog és Falutag [K. Gyalog tag] S, sz. Ezt a nevet csak a tanács és a tsz alkalmazottai használják. 75. Fenek Mf, sz. Rét volt. 76. Szihalmi-úti : Szihalmi útnál való : Szihalmi-úti-dőlő : Szihalmi út és dőlő [K. Szihalmi út d] S, sz. A névváltozatok közül az utolsót csak a tanács és a tsz alkalmazottai használják. 77. Paptag S, sz. A papé volt. 78. Falutag S, sz. A falué volt, s kiadta árendába. 79. Jeges : Jeges és Ostoros S, sz. Szikes volt. Fehér színéről. A második névváltozatot csak a tanács és tsz alkalmazottai használják. 80. Kántor kútja Kú. Nincs meg. 81. Kántortag S, sz 82. Harangozóföd S, sz 83. Jegyzőföd : Jegyzőtág S, sz 84. Falu kútja Kú. Nincs meg. 85. Hosszú S, sz. Hosszabb, mint a többi. 86. Kérészt-dőlő [K. ~] S, sz 87. Kövesgyi útnál való : Kövesgyi-úti-dőlő S, sz. Az útnál levő földrész. 88. Rima [P. ~ K. ~ csatorna] Pa 89. Kis-Szihalmi : Szihalmi-dőlő és tengér S, sz. A második nevet csak a tanács és tsz alkalmazottai használják. 90. Rét hídja : Rét-híd Betonhíd. 91. Kis-árok S, sz. Egy kis árok volt a választó vonal. 92. Tengér-dőlő : Tengér [K. Szihalmi út d] S, sz 93. Nyomás [K. ~] S, sz. Összefoglaló név. Ide tartozik: 85., 89., 92—96. Itt beosztották, hová mit vetnek. 94. Gusztyi-tag [K. Tagos d] S, sz. Keresztnévről. Ő egy darabba kapta ki a földet. 95. Bajzát-tag [K. Tagos d] S, sz. Családnévről. Nem idevalók. Ugyanis a helybeliekről ritkán neveztek el földet. 96. Zsidó-tag [K. Tagos d] S, sz. Zsidóé volt. 97. Nagy-rét : Ú-réti-nagy-rét [K. Urrét] S, sz. Nagyobb része Urrétnek. 98. Rét kútja Kú. Nincs meg. 99. Kendérfödék S, sz. Kendertermő hely volt egy része, más részén krumpli termett. A Rima öntözte. 100. Nagy-gyep : Falusi-legelő : Minta-legelő [K. Nagy gyep] S, l. A harmadik névváltozat teljesen új. 101. Bossó-hát : Bossó-háti-legelő Hátas, l 102. Ostoros [K. ~] S, sz 103. Nagy-rét S, sz. Régen is élőföld: 'szántó' volt. 104. Csordakút Kú 105. Disznókút Kú. Nincs meg. Valamikor disznók jártak ide. 106. Kis-rét [K. Mulyoki r] S, sz. Rét volt. 107. Prónai-tanya S, sz. Lebontották az épületeket. 108. Ú-rét : Úr-rét [K. Urrét] S, sz 109. Holló-fás : Holló-fészes-tábla S, sz. Topolyafa volt benne, hollók tanyahelyével. 110. Holló-fa : Hollós-fa Nagy fa. 111. Nagy-hásfa Fa. A ma már nem létező magányos fa valójában nem hárs, hanem rezgő nyárfa volt. 112. Csőke-tanya M. A disznópásztor nevééről. Csak ő lakott itt először, most kiépült. 113. Bagjos-tanya [K. Boglyos tanya] S, sz. Már nincs épület rajta. 114. Mújoki-rét [K. Mulyoki r] S, sz Rét volt. 115. Mújoki-szántó [K.

Mulyoki sz] S, sz 116. *Csikójáró* : *Csikójárás* [K. *Csikó járás*] S, l. Az uraság idején a csikók jártak ide. 117. *Nyári-álás* S, l. Sertéslegelő ma. Az uraság teheneinek volt a nyári állása. 118. *Urasági-legelő* S, l, sz. 119. *Bagjos* : *Bagjos-föd* S, sz 120. *Disznókút* Kú. Most építették. Disznók járnak ide. 121. *Birka-híd* Híd. A birkák jártak rajta legelni. 122. *Dögtér* S, sz. Az uraság idejében volt dögtemető. Utána parlag, majd vetésterület. 123. *Kút* : *Feltörő-kút* Kú. Feltört itt a víz, aztán a tsz megfürta. Bó vizű. 124. *Polétár* S, sz. Az 1920-as években osztották ki. 125. *Sankos* : *Sankos-tábla* S, sz. Sóderbánya volt. 126. *Sankbánya* G 127. *Pallag* : *Parlag* [K. *Parlag*] S, sz. Egyik évben parlag volt, a másokban búzát vetettek bele az uraság idején. 128. *Cigán-tábla* : *Mujoki és Sankos* S, sz. A második nevet csak a tanács és a tsz alkalmazottai használják. 129. *Temető ajja* S, sz. Közel a temető. 130. *Kert ajja* : *Mocsári-föd* : *Kert ajja és Nagy szög* S, sz. A volt földbirtokos — Mocsáry — nevééről. A harmadik névváltozatot csak a tanács és a tsz alkalmazottai használják. 131. *Tőkeföd* S, sz. Valamikor tőköt termeltek benne. 132. *Nagy-legelő* : *Gyép* : *Birkalegelő* S, l. Gyepes föld. Nagy terület. 133. *Disznó-hát* S, Hátas, sz. A hátas részen tanyáztak a disznók. 134. *Nagy-Mujoki* S, sz. Mulya volt a föld, ugyanis mikor szántották, tapadt. 135. *Kis-Mujoki* S, sz 136. *Váltó-táblák* [K. ~] S, sz. Ismerik; de kevesen használják a nevet. 137. *Hat-vékás* [K. ~] S, sz. Kis tábla föld volt, kb. 5–6 kh. 138. *Kis-rét* : *Mocsári-rét* S, sz. Kaszáló volt. A volt tulajdonosról. 139. *Tárkányi út* Ú 140. *Nagy-kőkút* Kú. Nincs meg. 141. *Tanya-mögötti* S, sz. A Tárkányi-tanya mögötti terület. 142. *Cementhídi* S, sz. A területen levő híd cementből van. 143. *Farmosi-híd* Híd. Egerfarmosra visz. 144. *Dögös* S, sz. Most létesített itt a tsz dögtemetőt. 145. *Nagy-szög* [K. ~] S, sz. Alakjáról. 146. *Sohajtó* : *Sóhajtó* S, sz. Terméketlen a talaj, s a gazdák csak sóhajtoztak. 147. *Hégyes* : *Hégyés* S, sz 148. *Tárkányi-tanya* Épület, istálló 149. *Szalmás-tanya* [K. ~] S, sz. Lebontották. 150. *Tanyasi-dőlő* : *Nagy-dőlő* Ú 151. *Tanya-előtti* S, sz. A Tárkányi-tanya előtti rész. 152. *Nagy-kőkútyi* : *Nagy-kőkút* [K. *Váltó táblák*] S, sz 153. *Kis-kőkút* : *Kis-kőkútyi-tábla* S, sz 154. *Kőkút* S, sz 155. *Farmosi-határra járó* [K. ~] S, sz 156. *Forrás* S, sz. 1913-ban itt sok lyukon jött ki a víz, szinte bugyogott. Oka: sok volt a Rima vize. 157. *Harminchódos* S, sz 158. *Rákos és Hégyés* S, sz. A dőlő falu felőli vége hegyes alakú. Csak a tanácsi és a tsz-alkalmazottak használják ezt a nevet. 159. *Eprës* : *Eprës-tábla* S, sz. Eperfák voltak benne. Az 1950-es években telepítették. Kipusztult. 160. *Rima-menti-tábla* S, sz 161. *Nádrét* [K. ~] Mf, sz. Nád ütötte fel magát a szántóban. 162. *Nagy-rét* S, sz. Nád-rét nagyobbik része. 163. *Réti-kút* Kú. Nincs meg. 164. *Rókás* S, sz. Rókalyuk volt benne.

— K.: 1913.

Gyűjtötték: Juhász Gábor, Pelle Béláné tanár. — Adatközlők: Horváth Benjámín 63, Juhász József 79, Papp Miklós 79 é.

9. NAGYÚT

Nagyútpuszta : *Nagyút*, *Nagyúton*, *Nagyútró*, *Nagyútra*, *nagyúti* (A *Nagyútpuszta* ragozott alakban nem használatos.) [P. *Nagy út* : *nagyútpuszta* K. *Nagyút puszta*]. — T: 1895 ha, L: 1194. — P. névanyagunk nincs. P. Tarna-